

«Հայկական Ծրագրեր»

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2022թ դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՄԻՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

ԱՆԿԱԽ ԱՌԻԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայկական Ծրագրեր» ՍՊԸ ղեկավարությանը

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հայկական Ծրագրեր» ՍՊԸ (այսուհետ՝ Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀԷՄՄԽ) կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների մասնագիտական էթիկայի կանոնագրքի» (Մասնագիտական էթիկայի կանոնագիրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՄԽ կանոնների և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտին վերաբերող մասնակցիտական էթիկայի պահանջների: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Հանգամանքի շեշտադրում

Ցանկանում ենք ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 2-ի վրա, որտեղ ներկայացված է Հայաստանի գործարար միջավայրը: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվել այս հանգամանքի առնչությամբ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Ընկերության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Բացի այդ, մենք.

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու և ոչ թե Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է ղեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Հնկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ:

Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն ապագա ղեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Հնկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց աուդիտի անաջադրանքի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի մասին, ներառյալ ներքին վերահսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունները:

«Թրասթ Աուդիտ» ՓԲԸ
տնօրեն Հայկ Մարգարյան

Առաջադրանքի պատասխանատու
Նելլի Մարգարյան

24 մայիսի 2023թ
ք. Երևան

«Հայկական Ծրագրեր» ՍՊԸ
 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Հազար դրամ		2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծնթ.		
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	6	398,819	277,467
Ոչ նյութական ակտիվներ	7	15,088	19,256
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	8	27,708	24,228
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9	205,491	205,364
Ամփոփագացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10	258,047	196,330
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		905,153	722,645
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	11	3,886	3,595
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	12	325,780	277,758
Տրված փոխառություններ	13	59,137	106,341
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9	1,451,835	1,600,775
Ամփոփագացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10	11,256	13,732
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14	188,202	149,179
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		2,040,096	2,151,380
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		2,945,249	2,874,025

ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

<i>Սեփական կապիտալ</i>	15		
Կանոնադրական կապիտալ		50	50
Կուտակված շահույթ		2,204,344	2,177,409
Ընդամենը սեփական կապիտալ		2,204,394	2,177,459
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարձակալություն	16	124,545	139,571
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		124,545	139,571
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարձակալություն	16	27,505	27,056
Կրեդիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	17	536,834	498,865
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություն		51,971	31,074
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		616,310	556,995
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		2,945,249	2,874,025

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2023թ. մայիսի 24-ին:

 Աշոտ Խաչատրյան
 Տնօրեն

 Արթուր Մարգարյան
 Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պատրաստվել է ընթացիկ այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 51-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ

Հազար դրամ		2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
	Ծնթ.		
Հասույթ	18	3,214,015	2,838,330
Վաճառքի ինքնարժեք	19	(2,431,003)	(2,163,379)
Համախառն շահույթ		783,012	674,951
Այլ գործառնական եկամուտներ		1,545	5,541
Իրացման ծախսեր	20	(32,270)	(36,307)
Վարչական ծախսեր	21	(358,567)	(339,346)
Այլ գործառնական ծախսեր	22	(9,619)	(7,329)
Գործառնական շահույթ		384,101	297,510
Զուտ ֆինանսական եկամուտ	23	79,287	66,884
Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ / (վնաս)	24	(295,491)	(139,151)
Այլ ոչ գործառնական շահույթ / (վնաս)	25	(2,985)	11,989
Շահույթ մինչև հարկումը		164,912	237,232
Շահութահարկի գծով ծախս	26	(109,977)	(85,048)
Տարվա շահույթ		54,935	152,184
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>			
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		54,935	152,184

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 51-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ

«Հայկական Ծրագրեր» ՍՊԸ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	50	2,075,225	2,075,275
Տարվա շահույթ	-	152,184	152,184
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	152,184	152,184
Շահաբաժիններ		(50,000)	(50,000)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50	2,177,409	2,177,459
Տարվա շահույթ	-	54,935	54,935
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	54,935	54,935
Շահաբաժիններ		(28,000)	(28,000)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50	2,204,344	2,204,394

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 51-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ

«Հայկական Ծրագրեր» ՍՊԸ
 Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Բիզնեսի կառավարման համակարգերի ներդրումից և սպասարկումից մուտքեր	3,833,624	3,418,565
Այլ գործառնական մուտքեր	169	318
Վճարումներ մատակարարներին	(311,159)	(289,191)
Վճարումներ վարձակալության գծով	(151)	(3,013)
Տոկոսների վճարում	(13,732)	(13,928)
Վճարումներ աշխատակիցներին և նրանց անունից	(2,333,601)	(2,147,274)
Վճարումներ գործուղումների գծով	(939)	(480)
Վճարումներ պետական բյուջե	(629,193)	(556,751)
Վճարված շահութահարկ	(92,561)	(137,556)
Այլ գործառնական ելքեր	(5,222)	(1,802)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	447,235	268,888
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերման համար վճարումներ	(203,924)	(33,172)
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	-	(117,299)
Տոկոսների ստացում	102,315	73,731
Ավանդների տրամադրում	(880,438)	(1,053,688)
Ավանդի հետ վերադարձ	665,343	701,424
Փոխառության տրամադրում	(23,390)	(119,330)
Փոխառության մարում	9,923	14,561
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	(330,171)	(533,773)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական մասի վճարումներ	(26,758)	(18,620)
Վճարված շահաբաժիններ	(51,000)	(44,000)
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	(77,758)	(62,620)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ հոսք	39,306	(327,505)
Ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	149,179	481,626
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(283)	(4,942)
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	188,202	149,179

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 10-ից մինչև 51-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ

1. Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

Ընկերությունը հիմնադրվել է 1987 թվականին որպես «Կ2-Մերվիս» կոոպերատիվ, այնուհետև վերակազմավորվել է «Կ2-Մերվիս» կոոպերատիվից որպես «Հայկական Ծրագրեր» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն և հանդիսանում է վերջինիս իրավահաջորդը:

Ընկերությունն իր ներկա կազմակերպչի րավական տեսակը ձեռք է բերել 1994 թվականի նոյեմբերի 14-ին ընկերության հիմնադիրների կողմից կնքված հիմնադիր պայմանագրի հիման վրա: Նույն թվականի դեկտեմբերի 14-ին Ընկերությունը գրանցվել է Հայաստանի Հանրապետության իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալության կողմից (գրանցման համար 282.110.00437, վկայական 01Ա004690):

Ընկերության հիմնադիր փատաթուղթ է համարվում կանոնադրությունը:

31 դեկտեմբերի 2021 թվականի դրությամբ Ընկերության միակ մասնակիցն է հանդիսանում (ընկերության կանոնադրական կապիտալում 100% մասնակցությամբ) ՀՀ քաղաքացի Աշոտ Ահարոնի Խաչատրյանը:

Ընկերությունն իրավաբանական անձ համարվող, շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող կազմակերպություն է, որն իր գործունեության ընթացքում ղեկավարվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և իր կանոնադրությամբ:

Ընկերության կառավարման մարմիններն են ընկերության մասնակիցների ժողովը, ընկերության խորհուրդը, ընկերության տնօրենը: Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինն Ընկերության մասնակիցների ժողովն է: Ընկերության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք վերաբերվում են ժողովի բացառիկ իրավասությանը, իրականացվում է ընկերության խորհրդի կողմից:

Ընկերության հիմնական գործունեությունն է մշակել և ներդնել ծրագրային համակարգեր, մատուցել շուկայագիտական և տեղեկատվական ծառայություններ ծրագրային համակարգերի ոլորտում և իրականացնել հաշվապահական հաշվառման ավտոմատացման, վերստուգման, ղեկավարման և համակարգչային ոլորտներում խորհրդատվության գործունեություն:

Ընկերության գտնվելու վայրն է՝ Հայաստանի հանրապետություն, ք.Երևան, Չարենցի 1:

Ընկերության աշխատակիցների ցուցակային թվաքանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կազմել է 217 աշխատակից (2021թ վերջի դրությամբ՝ 211 աշխատակից):

2. Հայաստանի գործարար միջավայր

2022 թվականի փետրվարի 24-ին սկսված ռուս-ուկրաինական ռազմական հակամարտությունը հանգեցրել է և շարունակում է հանգեցնել զգալի գոհերի, բնակչության տեղահանման, ենթակառուցվածքների վնասման և Ուկրաինայում տնտեսական գործունեության խաթարման:

Ի պատասխան՝ բազմաթիվ երկրներ, տնտեսական պատժամիջոցներ են կիրառել Ռուսաստանի նկատմամբ:

Բացի պատժամիջոցների սահմանումից, մեծ թվով խոշոր պետական և մասնավոր ընկերություններ հայտարարել են կամավոր գործողությունների մասին՝ Ռուսաստանի հետ բիզնես գործունեությունը սահմանափակելու համար: Այս գործողությունները ներառում են Ռուսաստանում ակտիվների օտարման կամ գործունեությունը դադարեցնելու պլաններ, արտահանման կամ ներմուծման կրճատում և ծառայությունների մատուցման դադարեցում:

Ռուս-ուկրաինական ռազմական հակամարտությունը և դրա հետ կապված իրադարձությունները տեղի են ունենում գլոբալ տնտեսական զգալի անորոշության և անկայունության ժամանակաշրջանում: Ռազմական հակամարտությունը դեռ շարունակվում է և արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և այլ երկրներում:

Իրավիճակն Հայաստանի Հանրապետությունում ավելի է սրվել Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սանձազերծված պատերազմի արդյունքում: Չնայած կնքված զինադադարի համաձայնագրին՝ դեռևս անորոշ են պատերազմի հետևանքները Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության վրա թե կարճաժամկետ, և թե երկարաժամկետ առումներով:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս հանգամանքների ամբողջական ազդեցությունը Ընկերության վրա գնահատել հնարավոր չէ և վերոնշյալ հանգամանքների ազդեցությունը համաշխարհային տնտեսության և խոշոր ֆինանսական շուկաների վրա կարող է բացասական անդրադառնալ նաև Ընկերության գործունեության վրա, այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը գտնում է, որ այս հանգամանքներն էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ընթացիկ գործունեության վրա:

3. Պատրաստման հիմունքներ

3.1. Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից:

3.2. Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար Ընկերության կողմից ընդունված չափման հիմունք է հանդիսանում սկզբնական արժեքը, որը սովորաբար համակցվում է այլ չափման հիմունքների հետ: Այլ չափման հիմունքներ կիրառելիս Ընկերությունը ներկայացնում է բացահայտումներ համապատասխան ծանոթագրություններում:

3.3. Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Դրանով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

3.4. Անընդհատություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները կազմվել են, ելնելով անընդհատության հիմունքից, որը ենթադրում է ակտիվների իրացում և պարտավորությունների մարում բնականոն գործունեության ընթացքում և, որ հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում գործունեությունը դադարեցնելու կամ էական կրճատելու մտադրություն կամ անհրաժեշտություն չկա:

3.5. Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա:

3.6. Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2022թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2022 թվականին, որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Հնկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ստանդարտ	Ստանդարտի կամ մեկնաբանության անվանումը
ՖՀՄՍ 3 ՀՀՄՍ 16	Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին (ՀՀՄՍ 3 փոփոխություններ) Մուտքեր նախքան նախատեսված օգտագործումը (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)
ՀՀՄՍ 37	Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)
ՖՀՄՍ 1, ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 41, ՖՀՄՍ 16	2018-2020թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ (ՖՀՄՍ 1, ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 41, ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ)

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ առկա ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Հնկերության կողմից

ՀՀՄՍ1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը». Պարտավորությունների դասակարգումը

ՀՀՄՍ 1-ում կատարվել է փոփոխություն, ըստ որի եթե կազմակերպությունը իրավունք ունի երկարաձգել պարտավորության մարումը հաշվետու ամսաթվից հետո նվազագույնը 12 ամիս, ապա այն դասակարգվում է որպես ոչ ընթացիկ՝ անկախ այդ իրավունքն օգտագործելու մտադրությունից:

Կատարվել է նաև հետագա պարզաբանում այն մասին, որ եթե պարտավորության մարման ժամկետը կախված է կազմակերպության կողմից որևէ կովենանտների բավարարելու փաստից, ապա պարտավորության դասակարգման նպատակով հաշվի են առնվում միայն այն կովենանտները, որոնց կազմակերպությունը պետք է բավարարեր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Անհրաժեշտ է նաև կատարել կովենանտների վերաբերյալ ռիսկերի գծով բացահայտումներ:

ՀՀՄՍ 1-ի այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2024թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ12 «Շահութահարկեր». Մեկ գործարքով առաջացող ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկեր

ՀՀՄՍ 12-ում պարզաբանվել է, որ հետաձգված հարկեր առաջանալու բացառությունը չի վերաբերվում այն իրավիճակներին, երբ գործարքն առաջացնում է ակտիվ, և պարտավորություն, որոնք էլ համապատասխանաբար առաջացնում են և նվազեցվող և հարկվող ժամանակավոր տարբերություններ, և այդ պահին ազդեցությունը զուտ ակտիվների փոփոխության վրա 0 է:

Այս գործարքից առաջացող հետաձգված հարկային պարտավորությունը չպետք է գերազանցի հետաձգված հարկային ակտիվին:

ՀՀՄՍ 12-ի այս փոփոխությունը ուժի մեջ են մտնում 2023թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ8 «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ». Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանումը

ՀՀՄՍ 8-ում հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխությունների սահմանումը փոխարինվել է հաշվապահական հաշվառման գնահատման սահմանմամբ: Ըստ նոր սահմանման հաշվապահական

հաշվառման գնահատումը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվող դրամային ցուցանիշներն են, որոնց գծով առկա են չափման անորոշություններ:

ՀՀՄՍ 8-ի այս փոփոխությունը ուժի մեջ են մտնում 2023թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ16 «Վարձակալություն». Վարձակալության պարտավորություն, որն առաջանում է հետադարձ վարձակալությամբ վաճառքից

ՖՀՄՍ 16-ում կատարված խմբագրումը պահանջում է, որ վաճառող-վարձակալը վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ գործարքում պարտավորությունը հաշվառի այնպես, որ չճանաչվի որևէ օգուտ կամ վնաս վաճառող-վարձակալի կողմից պահվող օգտագործման իրավունքի գծով

Այնուամենայնիվ, վաճառող-վարձակալը կարող է շահույթում կամ վնասում ճանաչել վարձակալության մասնակի կամ ամբողջական դադարեցման գծով օգուտը կամ վնասը:

ՖՀՄՍ 16-ի այս փոփոխությունը ուժի մեջ են մտնում 2024թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

4. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվություն

4.1 Հիմնական միջոցներ

Սկզբնական ճանաչման պահին հիմնական միջոցները չափվում են սկզբնական արժեքով: Այլ կողմերից ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, տրանսպորտային ծախսումները, ինչպես նաև ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ծախսումները: Գործարկման և նման նախաարտադրական ծախսումները հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում չեն ներառվում:

Հետագա ծախսումները, որոնք վերաբերում են արդեն ճանաչված հիմնական միջոցների միավորին, ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտներն ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից կհոսեն դեպի Ընկերություն: Հիմնական միջոցների գծով կատարվող մնացած բոլոր հետագա ծախսումները, այդ թվում հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման վրա կատարված ծախսումները, ճանաչվում են որպես ժամանակաշրջանի ծախս:

Հիմնական միջոցների միավորի մաշեցվող (մաշվածության միջոցով որպես ծախսում ճանաչման ենթակա) գումարը պարբերաբար բաշխվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում:

Հիմնական միջոցները չափվում են սկզբնական արժեքով:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը.

Համակարգչային և հաշվողական տեխնիկա	1 -5 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	1 -5 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	5 տարի
Արտադրական, տնտեսական և այլ գույք	1 -5 տարի
Այլ հիմնական միջոցներ	5 -20 տարի
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	5 -7 տարի

4.2 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում:

Համակարգչային ծրագրեր

1 -10 տարի

4.3 Պաշարներ

Պաշարներն այն ակտիվներն են, որոնք պահվում են սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար, կամ հումքի, կամ նյութի ձևով՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման ընթացքում օգտագործելու համար: Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

4.4 Վարձակալություն

Ընկերությունը որպես վարձակալ վարձակալության պայմանագրի սկզբնական ճանաչման պահին ճանաչում է ակտիվի օգտագործման իրավունք և վարձակալական պարտավորություն, բացառությամբ ցածրարժեք և կարճաժամկետ վարձակալությունների՝ ՖՀՄՍ 16-ով նախատեսված բացառությունների:

Սկզբնական ճանաչումը

Սկզբնական ճանաչման ամսաթվին Ընկերությունը չափում է ակտիվի օգտագործման իրավունքը սկզբնական արժեքով, որը ներառում է հետևյալ տարրերը.

- վարձակալական պարտավորության սկզբնական ճանաչման արժեքը,
- ճանաչման ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձակալական վճարները, հանած վարձակալության գծով ստացված խրախուսող պայմանների ազդեցությունը,
- կրած սկզբնական ուղղակի ծախսումները,
- վարձակալած ակտիվի ազատման, վերականգման կամ ապամոնտաժման ծախսերի գնահատականը:

Սկզբնական ճանաչման ամսաթվին Ընկերությունը չափում է վարձակալական պարտավորությունը՝ որպես այդ ամսաթվի դրությամբ վճարման ենթակա վարձակալական վճարների ներկա արժեք: Վարձակալական վճարները գեղջվում են վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, եթե այն հնարավոր է որոշել: Հակառակ դեպքում Ընկերությունը գեղջման համար օգտագործում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Հետագա չափումը

Սկզբնական ճանաչումից հետո վարձակալը չափում է ակտիվի օգտագործման իրավունքը սկզբնական արժեքով՝

- հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումը
- ճշգրտված վարձակալական պարտավորության վերաչափումով:

Ակտիվի օգտագործման իրավունքի մաշվածության հաշվարկի համար հիմք է հանդիսանում հիմնական միջոցների մաշվածության Ընկերությունը քաղաքականությունը: Սկզբնական ճանաչումից հետո Ընկերությունը վերաչափում է վարձակալական պարտավորությունը՝

- մեծացնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ արտացոլելու համար վարձակալական պարտավորության նկատմամբ հաշվեգրվող տոկոսը
- փոքրացնելով հաշվեկշռային արժեքը՝ արտացոլելու համար վճարած վարձակալական վճարները
- վերաչափելով հաշվեկշռային արժեքը՝ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանագրի վերաչափումները կամ փոփոխությունները

4.5 Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը: Ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Արտարժույթ	31.12.2022թ	31.12.2021թ
1 Եվրո	420.06 դրամ	542.61 դրամ
1 Ռուսական ռուբլի	5.59 դրամ	6.42 դրամ
1 ԱՄՆ դոլար	393.57 դրամ	480.14 դրամ

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և վնասներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմում, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Ընկերության ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:

- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Ընկերության առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Ընկերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

(ii) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ընկերությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Ընկերությունը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Ընկերությունը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և Ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Ընկերությունը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
- մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Ընկերության կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Ընկերությունն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Ընկերությունը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Ընկերությունը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Ընկերությունն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Ընկերությունը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեքը կումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Ընկերությունը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող

տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

(iv) Արժեզրկում

Ընկերությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար՝

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Ընկերությունը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

Ընկերությունը համարում է, որ պարտքային ներդրումային արժեթուղթն ունի ցածր պարտքային ռիսկ, եթե վերջինիս վարկանիշը համարժեք է միջազգայնորեն ընդունված «ներդրումային մակարդակ» սահմանմանը:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից:

Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստներ, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն են և չափվում է հետևյալ կերպ.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (դրամական պակասուրդը պայմանագրին համապատասխան Ընկերությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Ընկերության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր. որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք վճարվեն տիրապետողին պարտքային կորուստը հատուցելու համար՝ հանած այն գումարները, որոնք Ընկերությունն ակնկալում է հետ ստանալ:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը, և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում:
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասուրդի հաշվարկում, որը զեղչվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից

մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկում ենք որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական ակտիվներ): Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցումը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Ընկերության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- Հավանականությունը, որ փոխառուն կսննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ վերջին վեց ամիսների ընթացքում: Բացի այդ, անհատներին տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը: Բացի այդ, պարտքային առումով արժեզրկված են համարվում 30 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը, 5 կամ ավելի օր ժամկետանց ներդրումային արժեթղթերը, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը:

Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը՝ սովորաբար որպես պահուստ:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Ընկերությունը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել պարտքերի գանձման այլ միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

4.7 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները, բանկային հաշիվների մնացորդները և ՀՀ ՊԵԿ միասնական հաշվում առկա գումարը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության նպատակով՝ դրամական միջոցների համարժեքները կարճաժամկետ, բարձր իրացվելի ներդրումներն են, որոնք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ: Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Ընկերությունը դասակարգում է ներդրումները որպես դրամական միջոցների համարժեքներ այն դեպքում, եթե դրանք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ:

4.8 Մեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Ընկերության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով: Շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

4.9 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները արժեզրկման համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետազայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված են, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստը հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությամբ: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեզրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կասկածելի պարտքերի պահուստի միջոցով:

4.10 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող արդյունքի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գուղվիլի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական արդյունքի, ոչ էլ՝ հարկվող արդյունքի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք կապված են դուստր ընկերություններում և ասոցիացված ընկերություններում ներդրումների ու համատեղ ձեռնարկումներում մասնակցությունների հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, որտեղ ընկերությունը ի վիճակի է վերահսկելու ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի տեսանելի ապագայում: Նմանատիպ ներդրումների և մասնակցությունների հետ կապված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններից առաջացող հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է հարկվող արդյունքի առկա լինելը, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը, և որը կմարվի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող արդյունք, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք՝ հաշվանցելու ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց, և երբ դրանք վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից Ընկերությունը մտադիր է գուտ հիմունքով մարել ընթացիկ հարկային պարտավորություններն ու ակտիվները:

4.11 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի զեղչման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

4.12 Աշխատակիցների հատուցումներ

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են՝

- (ա) աշխատավարձերը և պարգևավճարները,
- (բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները,
- (գ) սոցիալական ապահովության մասհանումները և այլ սոցիալական վճարներ
- (դ) ոչ դրամային հատուցումները

Երբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությանն մատուցում են ծառայություններ, Ընկերությունն աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չզեղչված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայությունների դիմաց, ճանաչում է՝

- (ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գումար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չզեղչված գումարը, Ընկերությունը պետք է ճանաչի այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս)՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,
- (բ) որպես ծախս, եթե գումարը չի ներառվել այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Վճարովի բացակայություններ

Վճարովի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են հետևյալ կերպ.

- (ա) կուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքները ապագա վճարովի բացակայությունների նկատմամբ,

(բ) չկուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Պարզևավճարներ

Պարզևավճարների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերությունն ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ներկա պարտականություն գոյություն ունի այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը վճարում չկատարելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի:

4.13 Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ

Այս ստանդարտը առաջին անգամ քննարկման է դրվել 2008թ.-ին: Վերջնական տարբերակը թողարկվել է 2014թ. մայիսին:

ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտի էական սկզբունքն այն է, որ Ընկերությունը պետք է հասույթը ճանաչի այն գումարով, որով որ Ընկերությունը պատկերացնում կամ ակնկալում է, որ հաճախորդներին, ըստ պայմանագրի, տրված ապրանքների կամ մատուցված ծառայությունների գումարները կստացվեն կամ կհավաքագրվեն Ընկերության կողմից:

Ստանդարտը տալիս է պարզ, սկզբունքների վրա հիմնված հինգ քայլ պարունակող մոդել, որը կիրառվելու է հաճախորդների հետ բոլոր պայմանագրերի հաշվառման նպատակով:

Ստանդարտի հիմնական սկզբունքը ներկայացված է հինգ քայլ ներառող մոդելում՝

Քայլ 1. ճանաչել հաճախորդի հետ պայմանագիրը,

Քայլ 2. ճանաչել պայմանագրային պարտավորությունները,

Քայլ 3. սահմանել գործարքի գինը,

Քայլ 4. կիրառել գործարքի գինը պայմանագրային պարտավորությունների նկատմամբ,

Քայլ 5. ճանաչել հասույթը, երբ Ընկերությունն ավարտում է պայմանագրային պարտավորությունները:

5. Ֆինանսական ռիսկի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ:

Պարտքային ռիսկ – ակնկալվող պարտքային կորստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ Ծանոթագրություն 3.6:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Որոշելու համար, թե արդյոք ֆինանսական գործիքի գծով պարտազանցման ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Ընկերությունը դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորվող տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Ընկերության անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի, վարկային որակի փորձագետների գնահատման և ապագայամետ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Ընկերությունն օգտագործում է երեք չափանիշ, որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ.

- քանակական թեստ՝ հիմք ընդունելով պարտագանգման հավանականության փոփոխությունը, որը գնահատվել է ելնելով «S&P» and «Moody's» վարկանիշային գործակալությունների վարկանիշների միգրացիայի մատրիցներից,
- որակական ցուցանիշներ և
- ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ տրված փոխառությունների համար և 5-օրյա սահմանափակիչ այլ ֆինանսական գործիքների, այդ թվում՝ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների համար:

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակներ

Ընկերությունը պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական ակտիվին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են պարտագանգման ռիսկը կանխատեսելու համար, և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման ռիսկի մասին և համընկնում են «S&P» and «Moody's» վարկանիշային գործակալությունների կողմից հրապարակված վարկանշավորման մակարդակներին: Այս գործոնները տարբեր են՝ կախված պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք ստանում է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ սկզբնական ճանաչման պահին՝ փոխառուի վերաբերյալ առկա տեղեկատվության հիման վրա: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքները կանոնավոր կերպով հսկվում են, որի արդյունքում գործիքի պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակը կարող է փոփոխվել:

Հսկողության համար որպես կանոն օգտագործվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- Հաճախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Ցուցանիշները, որոնց հատուկ ուշադրություն է դարձվում, ներառում են՝ համախառն շահույթը, ֆինանսական լծակավորման ցուցանիշը, պարտքի սպասարկման գործակիցը, համապատասխանությունը կովենանտների, կառավարման որակը, վերադաս ղեկավար անձնակազմի փոփոխությունները,
- Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշների փոփոխությունների մասին տեղեկատվությունը,
- Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման դիմումը և դիմումի բավարարումը
- Փոխառուի քաղաքական, օրենսդրական և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող նշանակալի փոփոխությունները:

Պարտագանգման հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով պարտագանգման հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս:

Ընկերությունը հավաքում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող իր ֆինանսական գործիքների կատարողականի և պարտագանգման վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը վերլուծվում է ըստ ծառայության և փոխառուի տեսակի, ինչպես նաև ըստ պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակի: Ընկերությունը սահմանում է պարտագանգման հավանականության նվազագույն չափը, որը հավասար է այն երկրի վարկանշավորման մակարդակին, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում փոխառուն: Պետական պարտատոմսերի գծով պարտագանգման հավանականության չափը համապատասխանում է երկրի վարկանշավորման մակարդակին:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր:

Պարտքային ռիսկի աճի նշանակալի լինելը որոշելիս դիտարկվում են ֆինանսական գործիքի և փոխառուի բնութագրերը և աշխարհագրական տարածաշրջանը:

Որպես ընդհանուր ցուցանիշ համարվում է, որ տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, եթե Ընկերության մոդելավորման քանակական և որակական մեթոդների հիման վրա որոշվում է հետևյալը.

- Փոխառուի պարտքային ռիսկի մակարդակը վատթարացել է 2 նիշով սկզբնական ճանաչումից ի վեր:
- Փոխառուն ունի ավելի քան 30 օր ժամկետանց պարտավորություն փոխառությունների գծով և 5-օրյա ժամկետանց պարտավորություն այլ ֆինանսական գործիքների, այդ թվում՝ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով:
- Փոխառության պայմանների վերանայում փոխառուի անվճարունակության պատճառով, որը չի հանգեցնում պարտազանցման:
- Ղեկավարության հայեցողությունը, որը հիմնված է ստանդարտ մշտադիտարկման գործընթացի ընթացքում և այլ աղբյուրներից հաճախորդի վերաբերյալ ստացված որակական տեղեկատվության վրա (մասնավորապես, ընդգրկվածություն հատուկ հսկողության ներքո գտնվող ցանկում, ֆինանսական գործունեության հետ կապված անբարենպաստ մակրոտնտեսական գործոններ և այլն):

Ընկերությունը պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի մասին վկայող սահմանափակիչ է համարում ակտիվի ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը փոխառությունների դեպքում և 5 օր ժամկետանցությունը այլ ֆինանսական գործիքների, այդ թվում՝ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների դեպքում: Ժամկետանց օրերի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել: Վճարում կատարելու ամսաթվերը որոշվում են առանց հաշվի առնելու արտոնյալ ժամանակահատվածը, որը կարող է տրամադրվել փոխառուին:

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի գծով կորստի պահուստը կրկին չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների չափով:

Ընկերությունը վերահսկում է պարտքային ռիսկի էական աճը որոշելու համար կիրառվող չափանիշների արդյունավետությունը կանոնավոր ստուգումների միջոցով՝ հավաստիանալու համար, որ.

- չափանիշները հնարավորություն են տալիս որոշելու պարտքային ռիսկի նշանակալի աճը նախքան պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքի գծով պարտազանցումը,
- չափանիշները չեն համապատասխանում ժամանակի այն պահին, երբ ակտիվը դառնում են ավելի քան 30 օր ժամկետանց,
- պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ և պարտազանցում հայտնաբերելու միջև միջին ժամկետը ողջամիտ է համարվում,
- պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքները որպես կանոն ուղղակիորեն չեն փոխանցվում այն պորտֆելից, որի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին չափով, պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական գործիքների պորտֆել և
- չի դիտվում կորստի պահուստի չհիմնավորված փոփոխականություն, երբ պորտֆելից, որի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին չափով (1-ին փուլ), գործիքը փոխանցվում է պորտֆել, որի գծով պահուստը չափվում է ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում (2-րդ փուլ):

Պարտազանցման սահմանում

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի Ընկերության նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Ընկերության նկատմամբ փոխառուի նշանակալի վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է, կամ
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն փոխառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները կատարելու փոխառուի անկարողության պատճառով:

Փոխառուի հետ կապված պարտազանցման տեղի ունենալը գնահատելիս՝ Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը՝

- որակական ցուցանիշները, օրինակ՝ կովենանտների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ՝ նույն թողարկողի կողմից Ընկերության նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և
- Ընկերության ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ելակետային տվյալները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական գործիքի գծով պարտազանցման տեղի ունենալը գնահատելու համար, և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ապագայամետ տեղեկատվության ներառում

Ղեկավարության գնահատմամբ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու ազդեցությունն էական չէ:

Փոփոխված ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոփոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները փոփոխվել են, կարող է ապաճանաչվել, և վերաբանակցված վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 3.6-ում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, և փոփոխությունը չի հանգեցնում ապաճանաչման, որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, համեմատվում են՝

- պարտազանցման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,
- պարտազանցման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Եթե փոփոխությունը հանգեցնում է ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն պարտքային առումով արժեզրկված չէ այդ պահին):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքները.

- պարտազանցման հավանականությունը,
- կորուստը պարտազանցման դեպքում,
- պարտքի գումարը պարտազանցման պահին:

1-ին փուլի գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով 12-ամսյա պարտազանցման հավանականությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտազանցման պահին:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով ամբողջ ժամկետի համար պարտազանցման հավանականությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով պարտազանցման պահին:

Պարտազանցման հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Պարտազանցման հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Ընկերությունը պարտազանցման դեպքում առաջացող կորուստը գնահատում է հիմք ընդունելով «S&P» and «Moody's» վարկանիշային գործակալությունների կողմից հրապարակված տեղեկատվությունը:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է պարտքի ակնկալվող գումարը պարտազանցման դեպքում: Ընկերությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը հաշվարկում է հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմի պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է վերջինիս համախառն հաշվեկշռային արժեքը պարտազանցման պահին: Ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտքի գումարը պարտազանցման պահին իրենից ներկայացնում է ֆինանսական երաշխավորության կատարման պահին վճարման ենթակա գումարը:

Բնչպես նշված է վերը և պայմանով, որ 1-ին փուլի ֆինանսական ակտիվների համար առավելագույնս կօգտագործվի պարտազանցման հավանականության 12-ամսյա ցուցանիշը, Ընկերությունն ակնկալվող պարտքային կորուստները չափում է հաշվի առնելով պարտազանցման ռիսկն այն առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածում (ներառյալ փոխառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկին, եթե նույնիսկ Ընկերությունը դիտարկում է ավելի երկար ժամանակահատված պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակների համար: Առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Ընկերությունն իրավունք ունի պահանջել փոխատվության մարումը կամ դադարեցնել երաշխավորությունը:

Այն պորտֆելների համար, որոնց վերաբերյալ Ընկերությունն ունի անցյալ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, ներքին աղբյուրներից հասանելի տեղեկատվությունը լրացնելու համար օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունը: Ստորև ներկայացված են այն պորտֆելները, որոնց համար արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունն օգտագործվել է որպես նշանակալի ելակետային տվյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս:

Օգտագործված արտաքին աղբյուրներից ստացված
ուղենիշային տեղեկատվություն

Հազար դրամ	Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	Պարտազանցման հավանականություն	Կորուստը պարտազանցման դեպքում
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	269,303	"S&P" պարտազանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody's» պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Տրված փոխառություններ	59,137	"S&P" պարտազանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody's» պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Ավանդներ	1,657,326	"S&P" պարտազանցման վերլուծության հաշվետվություն	«Moody's» պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	303,145	"S&P" պարտազանցման վերլուծության հաշվետվություն	վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն

Կորստի պահուստ

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների
համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի:

Հազար դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	549	549	643	643
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(107)	(107)	(94)	(94)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	442	442	549	549

Հազար դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Տրված փոխառություններ</i>				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	278	278	377	377
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի զուտ վերաչափում	(223)	(223)	(99)	(99)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	55	55	278	278

Հազար դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Ավանդներ</i>				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	4,720	4,720	8,832	8,832
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(127)	(127)	(4,112)	(4,112)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	4,593	4,593	4,720	4,720

Հազար դրամ	2022թ.		2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Առևտրային դեբիտորական պարտքեր</i>				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	675	1,337	1,337	1,337
Փոխանցում 1-ին փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	-	-	-	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	-	-	-	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	117	(662)	(662)	(662)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	792	675	675	675

Ստորև բերվող աղյուսակներում համադրվում են վերը բերվող աղյուսակներում ներկայացված գումարները, որտեղ համադրվում են կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդներն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի 2022թ. և 2021թ. համար:

2022թ.

Հազար դրամ	Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	Տրված		Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	Ընդամենը
		փոխառություններ	Ավանդներ		
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(107)	(223)	(127)	117	(340)
Ընդամենը	(107)	(223)	(127)	117	(340)

2021թ.

Հազար դրամ	Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	Տրված		Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	Ընդամենը
		փոխառություններ	Ավանդներ		
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	(94)	(99)	(4,112)	(662)	(4,967)
Ընդամենը	(94)	(99)	(4,112)	(662)	(4,967)

Պարտքային որակի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների պարտքային որակի վերաբերյալ: Եթե այլ նշում չի արվում, աղյուսակում ֆինանսական ակտիվների համար ներկայացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

«1-ին փուլ», «2-րդ փուլ», «3-րդ փուլ» տերմինների բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 4.6-ում:

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>				
B+ վարկանիշով	269,745	269,745	210,611	210,611
	269,745	269,745	210,611	210,611
Կորստի պահուստ	(442)	(442)	(549)	(549)
Հաշվեկշռային արժեք	269,303	269,303	210,062	210,062

«B+» վարկանիշը ՀՀ կառավարության երկարաժամկետ վարկանիշն է «Moody's» վարկանիշային գործակալության տվյալներով, որը «S&P» վարկանիշային գործակալության B+ համադրելի երկարաժամկետ վարկանիշն է:

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Տրված փոխառություններ</i>				
Ոչ ժամկետանց	59,192	59,192	106,619	106,619
	59,192	59,192	106,619	106,619
Կորստի պահուստ	(55)	(55)	(278)	(278)
Հաշվեկշռային արժեք	59,137	59,137	106,341	106,341

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Ավանդներ</i>				
Ոչ ժամկետանց	1,661,919	1,661,919	1,810,859	1,810,859
	1,661,919	1,661,919	1,810,859	1,810,859
Կորստի պահուստ	(4,593)	(4,593)	(4,720)	(4,720)
Հաշվեկշռային արժեք	1,657,326	1,657,326	1,806,139	1,806,139

Հազար դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		31 դեկտեմբերի 2021թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
<i>Առևտրային դեբիտորական պարտքեր</i>				
Ոչ ժամկետանց	303,937	303,937	258,982	258,982
	303,937	303,937	258,982	258,982
Կորստի պահուստ	(792)	(792)	(675)	(675)
Հաշվեկշռային արժեք	303,145	303,145	258,307	258,307

6. Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ	Համակարգչային և հաշվողական տեխնիկա	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Արտադրական, տնտեսական և այլ գույք	Այլ հիմնական միջոցներ	Վարձակալված շենքի գծով ներդրումներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	193,205	24,299	52,114	82,005	599	47,082	158,480	557,784
Ավելացում	13,219	6,819	-	24,454	6,180	11,676	133,615	195,963
Դուրսգրում	(11,933)	(182)	-	(6,297)	-	-	(67,837)	(86,249)
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	-	-	-
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	194,491	30,936	52,114	100,162	6,779	58,758	224,258	667,498
Ավելացում	46,459	14,449	-	21,897	420	111,002	10,878	205,105
Դուրսգրում	(8,011)	-	-	(80)	-	-	-	(8,091)
Վերադասակարգում	(30)	-	-	30	-	-	-	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	232,909	45,385	52,114	122,009	7,199	169,760	235,136	864,512
Գուտակված մաշվածություն								
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	170,618	13,694	43,259	64,705	66	9,262	44,667	346,271
Տարվա ծախս	18,448	4,811	5,124	7,095	731	2,354	23,148	61,711
Դուրսգրում	(11,470)	(182)	-	(6,299)	-	-	-	(17,951)
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	-	-	-
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	177,596	18,323	48,383	65,501	797	11,616	67,815	390,031
Տարվա ծախս	26,617	6,590	3,364	9,857	3,727	1,906	30,873	82,934
Դուրսգրում	(7,196)	-	-	(76)	-	-	-	(7,272)
Վերադասակարգում	-	-	-	-	-	-	-	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	197,017	24,913	51,747	75,282	4,524	13,522	98,688	465,693
Հաշվեկշռային արժեք								
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,895	12,613	3,731	34,661	5,982	47,142	156,443	277,467
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,892	20,472	367	46,727	2,675	156,238	136,448	398,819

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 291,027 հազար ՀՀ դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 217,553 հազար ՀՀ դրամ) սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներ հաշվառվում են գրոյական հաշվեկշռային արժեքով:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են վարձակալված տարածքներ, որտեղ Ընկերությունն իրականացնում է իր գործունեությունը (վարձակալված տարածքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 16-ում):

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության հիմնական միջոցների նկատմամբ սահմանափակումներ առկա չեն:

Մաշվածության գծով ծախսը բաշխվել է հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վաճառքի ինքնարժեք	66,088	45,489
Վարչական ծախսեր	16,846	16,222
Ընդամենը	82,934	61,711

7. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>		
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	87,607	87,607
Ավելացում	12,555	12,555
Դուրսգրում	-	-
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100,162	100,162
Ավելացում	9,697	9,697
Դուրսգրում	-	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	109,859	109,859
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>		
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	67,938	67,938
Տարվա ծախս	12,968	12,968
Դուրսգրում	-	-
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	80,906	80,906
Տարվա ծախս	13,865	13,865
Դուրսգրում	-	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	94,771	94,771
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>		
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,256	19,256
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,088	15,088

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության ոչ նյութական ակտիվների նկատմամբ սահմանափակումներ առկա չեն:

Ամորտիզացիայի գծով ծախսը բաշխվել է հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վաճառքի ինքնարժեք	12,916	11,428
Իրացման ծախսեր	600	600
Վարչական ծախսեր	349	940
Ընդամենը	13,865	12,968

8. Հետաձգված հարկային ակտիվներ

Ընկերությունը ենթակա է որոշակի մշտական հարկային տարբերությունների, որոնք պայմանավորված են որոշակի ծախսերի՝ հարկային տեսանկյունից չնվազեցվող լինելու, ինչպես նաև որոշակի եկամուտների՝ հարկային տեսանկյունից չհարկվող համարվելու հետ:

Հետաձգված հարկերն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական հաշվառման և հարկային հաշվառման նպատակով օգտագործված՝ ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների միջև ժամանակավոր տարբերությունների զուտ հարկային հետևանքները: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամանակավոր տարբերություններն առավելապես իրենցից ներկայացնում են եկամուտների և ծախսերի ճանաչման տարբեր մեթոդներ/ժամկետներ, ինչպես նաև՝ հարկային հաշվառման մեջ որոշակի ակտիվների համար հարկվող բազայի գոյացման ժամանակավոր տարբերություններ: 2021 թվականի և հետագա հաշվետու ժամանակաշրջանների համար շահութահարկի կիրառելի դրույքաչափը կազմում է 18%: Հետևաբար, ստորև ներկայացված համեմատության նպատակով օգտագործվում է 18% դրույքաչափը:

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Տարեսկզբի մնացորդ	24,228	22,644
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	3,480	1,584
Տարեվերջի մնացորդ	27,708	24,228

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	143	21	-	122
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	79	(19)	-	98
Տրված փոխառություններ	10	(40)	-	50
Ավանդներ	827	(23)	-	850
Վարձակալություն	27,352	(1,976)	-	29,328
Հիմնական միջոցներ	19	(256)	-	275
Ոչ նյութական ակտիվներ	455	209	-	246
Պաշարներ	2,292	-	-	2,292
Չօգտագործված արձակուրդայինի գծով պահուստ	21,091	1,965	-	19,126
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	52,268	(119)	-	52,387
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>				
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(24,560)	3,599	-	(28,159)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(24,560)	3,599	-	(28,159)
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	27,708	3,480	-	24,228

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>				
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	122	(119)	-	241
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	98	(17)	-	115
Տրված փոխառություններ	50	(18)	-	68
Ավանդներ	850	(740)	-	1,590
Վարձակալություն	29,328	6,619	-	22,709
Հիմնական միջոցներ	275	275	-	-
Ոչ նյութական ակտիվներ	246	243	-	3
Պաշարներ	2,292	-	-	2,292
Զօգտագործված արձակուրդայինի գծով պահուստ	19,126	1,596	-	17,530
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ	52,387	7,839	-	44,548
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>				
Հիմնական միջոցներ	-	1,418	-	(1,418)
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(28,159)	(7,673)	-	(20,486)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(28,159)	(6,255)	-	(21,904)
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	24,228	1,584	-	22,644

9. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ավանդներ	1,642,874	1,785,014
Ավանդների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	19,045	25,845
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(4,593)	(4,720)
Ընդամենը	1,657,326	1,806,139
Այդ թվում, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված		
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներում</i>	205,491	205,364
<i>Ընթացիկ ակտիվներում</i>	1,451,835	1,600,775
Ընդամենը	1,657,326	1,806,139

10. Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ընկերության կողմից պահվող</i>		
Պետական արժեթղթեր	269,745	210,611
	269,745	210,611
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(442)	(549)
Ընդամենը	269,303	210,062
Այդ թվում, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված՝ <i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներում</i>	258,047	196,330
<i>Ընթացիկ ակտիվներում</i>	11,256	13,732
Ընդամենը	269,303	210,062

Ներդրումային արժեթղթերը ժամկետանց չեն:

Ընկերությունը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված արժեթղթեր չունի:

11. Պաշարներ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վառելիք	122	121
Պահեստամասեր	12,926	13,105

Ապրանքներ	2,687	2,601
Այլ նյութեր	888	505
Պաշարների արժեքի մինչև իրացման գուտ արժեք նվազեցում	(12,737)	(12,737)
Ընդամենը	3,886	3,595

12. Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ

Հազար դրամ	2022թ.	2021թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	303,937	258,982
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(792)	(675)
Տրված կանխավճարներ	22,612	19,451
Այլ	23	-
Ընդամենը	325,780	277,758

13. Տրված փոխառություններ

Աշխատակիցներին տրված՝ գրավով չապահովված փոխառություններն արտահայտված են ՀՀ դրամով, ցպահանջ են, անտոկոս և ամբողջովին ենթական են վերադարձման:

Հազար դրամ	Ընթացիկ	
	2022թ.	2021թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Չապահովված փոխառություններ</i>		
Անտոկոս փոխառություններ աշխատակիցներին	59,192	106,619
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(55)	(278)
Ընդամենը	59,137	106,341

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար դրամ	2022թ.	2021թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	3,820	3,435
Ընթացիկ հաշիվներ բանկում	182,369	143,618
Դրամական միջոցների համարժեքներ	2,013	2,126
Ընդամենը	188,202	149,179

15. Մեփական կապիտալ

15.1 Կանոնադրական կապիտալ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանոնադրական կապիտալ՝ բաղկացած 10 բաժնեմասից	50	50

Հաշվետու և համադրելի տարիների ընթացքում Ընկերության կանոնադրական կապիտալում փոփոխություններ չեն եղել: Կանոնադրական կապիտալը կազմում է 50 հազար ՀՀ դրամ, որը բաղկացած է 5 հազար ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 10 բաժնեմասից: Ընկերության կանոնադրական կապիտալը ամբողջությամբ տեղաբաշխված է, լրիվ վճարված և պատկանում է Ընկերության միակ մասնակից Աշոտ Ահարոնի Խաչատրյանին:

16. Վարձակալություն

Հաշվետու տարվա վերջում Ընկերությունը չունի վարձակալած փոքրարժեք ակտիվներ:

Հաշվետու տարվա վերջում Ընկերությունն ունի կարճաժամկետ վարձակալության պայմանագրեր: Վարձաժամկետ վարձակալություններն իրենցից ներկայացնում են ավտոտնակի և գույքի վարձակալություն, որոնց գծով ամսական վարձավճարը կազմում է 97 հազար ՀՀ դրամ՝ առանց հարկերի: Հաշվետու տարվա ընթացքում կարճաժամկետ վարձակալության գծով Կազմակերպության ծախսը կազմել է 1,294 հազար ՀՀ դրամ:

Ընկերությունը հաշվետու տարվա ընթացքում ունեցել է վարձակալած տարածքներ, որոնք օգտագործվում է իր գործունեության իրականացման համար: Վարձակալության թվով 3 պայմանագրերն իրենցից ներկայացնում են երակարաժամկետ վարձակալություններ: Վարձակալած հիմնական տարածքի գծով պայմանագրի ոչ չեղարկելի ժամկետը 6 տարի է: Մյուս 2 պայմանագրերի գծով ղեկավարությունը՝ հաշվի առնելով բոլոր հանգամանքները և փաստերը, որոնք իր համար ստեղծում են տնտեսական խթան դադարեցնելու վարձակալությունը, ինչպես նաև այդ փաստերի և հանգամանքների ակնկալվող փոփոխություններն ապագայում, խելամտորեն համոզված է, որ կվարձակալի այդ տարածքները մինչև 2025 թվականի դեկտեմբերի 31-ը:

Վարձակալության պայմանագրերը չեն նախատեսում երկարացման ինչպես նաև պայմանագիրը չեղարկելու ժամկետներ, որոնցից ղեկավարությունը խելամտորեն համոզված է, որ կօգտվի: Վարձակալած տարածքների գծով օգտագործման իրավունքը բացահայտված է ծանոթագրություն 6-ում: Ընկերությունն ակտիվի օգտագործման իրավունքի չափման համար կիրառում է ՀՀՄՍ 16-ով նախատեսված ինքնարժեքի մոդելը: Վարձակալության գծով տոկոսային ծախսը հաշվետու տարվա ընթացքում կազմել է 13,732 հազար ՀՀ դրամ: Երկարաժամկետ վարձակալությունների գծով ամսական վարձավճարը կազմում է 3,577 հազար ՀՀ դրամ՝ առանց հարկերի:

Ժամկետի վերլուծություն՝ պայմանագրային չզեղչված դրամական հոսքեր.

Հազար դրամ	2022թ.	2021թ.
ոչ ավել, քան մեկ ամիս ավելին, քան մեկ ամիսը, բայց ոչ ավել, քան երեք ամիս	3,577	3,307
ավելին, քան երեք ամիս, բայց ոչ ավել, քան մեկ տարի	7,153	6,614
ավելին, քան մեկ տարի, բայց ոչ ավել, քան հինգ տարի	32,190	29,763
ավելին, քան մեկ տարի, բայց ոչ ավել, քան հինգ տարի	152,600	158,736
ավելին, քան հինգ տարի	33,380	30,764
Ընդամենը	229,184	229,184

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված վարձակալության գծով պարտավորությունները ներկայացված են ստորև.

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Երկարաժամկետ վարձակալությունների գծով պարտավորության ոչ ընթացիկ մաս	124,545	139,571
Երկարաժամկետ վարձակալությունների գծով պարտավորության ընթացիկ մաս	27,408	26,959
Կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով պարտավորություն	97	97
Ընդամենը	152,050	166,627

17. Կրեդիտորական պարտքեր և կանխավճարներ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	5,975	3,389
Ստացված կանխավճարներ	285,630	261,867
Պարտավորություններ պետական բյուջեին	122,126	98,968
Չօգտագործված արձակուրդայինի գծով պահուստ	117,176	106,261
Վճարման ենթակա շահաբաժիններ	5,000	28,000
Այլ	927	380
Ընդամենը	536,834	498,865

18. Հասույթ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Բիզնեսի կառավարման համակարգերի ներդրումից և սպասարկումից՝	3,214,015	2,838,330

19. Վաճառքի ինքնարժեք

Հազար դրամ	2022թ.	2021թ.
	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հատուցումներ աշխատակիցներին	2,196,580	1,990,896
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	79,004	56,917
Նյութածախս	4,946	10,415
Կազմակերպման գծով ծախսեր	105,722	64,691
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	521	710
Ապահովագրական ծախսեր	32,486	21,020
Այլ	11,744	18,730
Ընդամենը	2,431,003	2,163,379

20. Իրացման ծախսեր

Հազար դրամ	2022թ.	2021թ.
	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Անձնակազմի վարձատրության գծով ծախսեր	-	97
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	600	600
Դասընթացների կազմակերպման գծով ծախսեր	5,202	4,825
Գովազդի և մարքեթինգի գծով ծախսեր	25,444	28,792
Այլ	1,024	1,993
Ընդամենը	32,270	36,307

21. Վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2022թ.	2021թ.
	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հատուցումներ աշխատակիցներին	236,628	247,489
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	17,195	17,162
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների սպասարկման գծով ծախսեր	3,642	2,364
Տրանսպորտի և վառելիքի գծով ծախսեր	4,188	5,530
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	835	136
Մասնագիտական և խորհրդատվական ծախսեր	9,115	11,651
Միջոցառումների կազմակերպման ծախսեր	16,787	-
Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր	18,902	18,075
Կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով ծախսեր	1,584	3,176
Գրասենյակային ծախսեր	32,808	24,556
Բանկային ծախսեր	304	571
Ապահովագրական ծախսեր	2,904	1,796
Կազմակերպման գծով ծախսեր	701	302
Զփոխհատուցվող հարկերի և տուրքերի գծով ծախսեր	8,087	4,002
Այլ	4,887	2,536
Ընդամենը	358,567	339,346

22. Այլ գործառնական ծախսեր

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Նորոգման և սպասարկման ծախսեր	1,570	3,731
Կորուստներ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից	117	-
Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրսգրումից	1,651	278
Արտարժույթի փոխարկումներից	4,876	910
Այլ	1,405	2,410
Ընդամենը	9,619	7,329

23. Զուտ ֆինանսական եկամուտ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Ֆինանսական եկամուտ</i>		
Ավանդների գծով տոկոսային եկամուտ	80,818	67,904
Պարտատոմսերի գծով տոկոսային եկամուտ	7,855	8,461
Ընթացիկ հաշիվների գծով տոկոսային եկամուտ	4,346	4,447
Ընդամենը ֆինանսական եկամուտ	93,019	80,812
<i>Ֆինանսական ծախս</i>		
Հաշվեգրված տոկոսներ վարձակալությունների գծով	(13,732)	(13,928)
Ընդամենը ֆինանսական ծախս	(13,732)	(13,928)
Ընդամենը	79,287	66,884

24. Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ / (վնաս)

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտ</i>		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,015	-
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	323	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	310	47
Ավանդներ և պարտատոմսեր	11,333	6,149
	16,981	6,196
<i>Փոխարժեքային տարբերություններից վնաս</i>		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(5,298)	(4,942)
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	(181)	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(44)	(172)
Ավանդներ և պարտատոմսեր	(306,949)	(140,233)
	(312,472)	(145,347)
Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ / (վնաս)	(295,491)	(139,151)

25. Այլ ոչ գործառնական շահույթ / (վնաս)

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ օգուտ	163	475
Վարձակալության վերափոխումներից օգուտ	-	11,631
Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր	(3,148)	(117)
Ընդամենը	(2,985)	11,989

26. Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	(113,457)	(86,632)
Հետաձգված հարկ	3,480	1,584
Ընդամենը	(109,977)	(85,048)

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՍ)	164,912		237,232	
Շահութահարկ՝ 18% դրույքաչափով (2021թ.՝ 18%) (Չհարկվող եկամուտ)/ չնվազեցվող ծախսեր, զուտ	(29,684) (80,293)	18% 49%	(42,702) (42,346)	18% 18%
Շահութահարկի գծով ծախս	(109,977)	67%	(85,048)	36%

27. Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի: Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները կարող են չհամապատասխանել իրական արդյունքներին:

28. Ֆինանսական գործիքներ

28.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի, ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.6-ում:

28.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված մնացորդները վերաբերում են ակտիվների և պարտավորությունների հետևյալ կատեգորիաներին.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Անորոշագույն արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Ավանդներ	1,657,326	1,806,139
Պետական պարտատոմսեր	269,303	210,062
Տրված փոխառություններ	59,137	106,341
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	303,145	258,307
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	182,369	143,618
Ընդամենը	2,471,280	2,524,467

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Անորոշագույն արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Կրեդիտորական և այլ պարտավորություններ	5,975	3,389
Ընդամենը	5,975	3,389

29. Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը և տոկոսաադրույքի ռիսկը:

Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց Ընկերությունը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, այդ թվում՝ արտարժույթային ռիսկի, որը բխում է գործառնական գործունեությունից:

✓ Արտարժույթային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք Ընկերությանը ենթարկվում են արտարժույթային ռիսկի, ներկայացված են ստորև.

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Հազար ՀՀ դրամ	Եվրո	Հազար ՀՀ դրամ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական արժեթղթեր	428,255	168,548	-	-
Ավանդներ	2,960,216	1,165,052	370,601	155,675
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,824	16,854	888	373
	3,431,295	1,350,454	371,489	156,048
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Կրեդիտորական և այլ պարտավորություններ	-	-	-	-
	-	-	-	-
Զուտ արդյունք	3,431,295	1,350,454	371,489	156,048
<hr/>				
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Հազար ՀՀ դրամ	Եվրո	Հազար ՀՀ դրամ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական արժեթղթեր	436,897	209,772	-	-
Ավանդներ	1,939,115	931,047	554,567	300,914
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24,929	11,969	434	235
	2,400,941	1,152,788	555,001	301,149
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Կրեդիտորական և այլ պարտավորություններ	418	201	-	-
	418	201	-	-
Զուտ արդյունք	2,400,523	1,152,587	555,001	301,149

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգայունությունը՝ ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ դրամի 10% աճին/նվազմանը: 10%-ը ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով:

Դրամի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի և եվրոյի նկատմամբ 10%-ով կունենա հետևյալ ազդեցությունը.

Հազար դրամ	ԱՄՆ դոլարի ազդեցություն		Եվրոյի ազդեցություն	
	2022թ.	2021թ.	2022թ.	2021թ.
Շահույթ կամ վնաս	135,045	115,259	15,605	30,115

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Հնկերությունը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Հնկերության պարտքային ռիսկն առաջանում է ֆինանսական ակտիվներից՝ ներառյալ բանկերում պահվող դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները և առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը:

Պարտքային ռիսկը կառավարվում է խմբային հիմունքով՝ ելնելով Հնկերության պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունից և ընթացակարգերից:

Բանկերում պահվող դրամական միջոցների մնացորդների մասով պարտքային ռիսկը կառավարվում է ավանդները տարբեր բանկերում պահելու միջոցով և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական հաստատություններում պահելու միջոցով:

Հնկերությունը շարունակաբար հսկում է հաճախորդների պարտքի հատկանիշները: Եթե հնարավոր է, օգտագործվում են նաև հաճախորդների վերաբերյալ արտաքին վարկանիշներ և/կամ հաշվետվություններ: Հնկերության քաղաքականությունն է համագործակցել միայն վճարունակ գործընկերների հետ:

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար Հնկերությունը գրավ չի վերցնում:

Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքներ</i>		
Անտոկոս փոխառություններ	59,137	106,341
Դեբիտորական պարտքեր	303,145	258,307
Ավանդներ	1,657,326	1,806,139
Պետական պարտատուներ	269,303	210,062
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	182,369	143,618
Ընդամենը	2,471,280	2,524,467

գ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Հնկերությունն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները: Հնկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Հնկերության ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չզեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Հնկերությունը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2022թ.	Անտոկոս	Գործիքներ հաստատուն տոկոսադրույքով	Ընդամենը
<i>Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք</i>			
Մինչև 6 ամիս	285,630	-	285,630
6 ամսից մինչև 1 տարի	-	-	-
1-5 տարի	-	-	-
Ընդամենը	285,630	-	285,630

2021թ.	Գործիքներ հաստատուն		
	Անտոկոս	տոկոսադրույքով	Ընդամենը
<i>Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք</i>			
Մինչև 6 ամիս	236,998	-	236,998
6 ամսից մինչև 1 տարի	-	-	-
1-5 տարի	-	-	-
Ընդամենը	236,998	-	236,998

Ընկերությունն իրացվելիության ռիսկի գնահատման և կառավարման ժամանակ հաշվի է առնում ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող դրամային հոսքերը:

դ) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Ընկերությանը բնորոշ է ֆինանսական գործիքների պորտֆելի իրական արժեքի կամ եկամտի/ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների տատանման արդյունքում: Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների գծով Ընկերության քաղաքականությունն է՝ գործարքներ կատարել այնպիսի մարման ժամկետ ունեցող ֆինանսական գործիքներով, որոնք լավագույնս համապատասխանում են ֆինանսական պարտավորությունների մարման ակնկալվող ժամկետներին: Այնուամենայնիվ, տոկոսադրույքի ռիսկի ազդեցությունը կարող է բարձր լինել՝ շուկայում գերիշխող տոկոսադրույքների տատանումների արդյունքում:

2022թ.	Մինչև 1 տարի	1 -ից 3 տարի	3 -ից 5 տարի
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Ավանդներ	1,451,835	205,491	-
Պետական պարտատոմսեր	-	-	-
Փոխառություններ	-	-	-
Ընդամենը	1,451,835	205,491	-

2021թ.	Մինչև 1 տարի	1 -ից 3 տարի	3 -ից 5 տարի
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Ավանդներ	1,600,775	205,364	-
Պետական պարտատոմսեր	-	-	210,062
Փոխառություններ	106,341	-	-
Ընդամենը	1,707,116	205,364	210,062

Քանի որ Ընկերության ֆինանսական գործիքների գծով դրամական միջոցների հոսքերից որևէ մեկը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապված չէ լողացող տոկոսադրույքների հետ, Ընկերությունը չի պատրաստում և ներկայացնում տոկոսադրույքի ռիսկի զգայնության վերլուծություն, քանի որ այդ առումով առկա չէ ազդեցություն շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

30. Իրական արժեքի չափում

Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

31. Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունը կառավարում է իր կապտալը՝ ապահովելու համար գործունեության շարունակականությունը՝ առավելագույնի հասցնելով Ընկերության շահութաբերությունը՝ պարտքի և սեփական կապիտալի հավասարակշռությունն օպտիմալացնելու միջոցով: Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված կապիտալը և կուտակված շահույթը:

Ղեկավարությունը գնահատում է Ընկերության կապիտալի պահանջները, որպեսզի ապահովի ընդհանուր ֆինանսավորման էֆեկտիվ կառուցվածք՝ խուսափելով չափազանց մեծ լծակավորումից (լեվերիջ): Ընկերությունը կառավարում է կապիտալի կառուցվածքը և դրանում ճշգրտումներ է կատարում՝ ելնելով տնտեսական պայմանների փոփոխություններից և համապատասխան ակտիվների հետ կապված ռիսկի բնույթից:

Ընկերության՝ որպես կապիտալ կառավարվող գումարները ստուգվող հաշվետու տարվա համար ամփոփված են ստորև.

Հազար դրամ	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	2,204,394	2,177,459
Հանած՝ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(188,202)	(149,179)
Կապիտալ	2,016,192	2,028,280
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	2,204,394	2,177,459
Ստացված փոխառություններ	-	-
Ընդհանուր ֆինանսավորում	2,204,394	2,177,459
Կապիտալի և ընդհանուր ֆինանսավորման հարաբերակցություն	0.92	0.94

32. Պայմանականություններ

32.1 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է

համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

32.2 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32.3 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Ղեկավարության համոզմամբ՝ Ընկերությունը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Ընկերությունը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանությունները ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

33. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Ընկերության վերջնական հսկող է հանդիսանում ՀՀ քաղաքացի Աշոտ Ահարոնի Խաչատրյանը:

Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա վերջնական հսկողը, ինչպես նաև նրա հետ կապակցված անձինք:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործարքներ կապակցված կողմի հետ: Կապակցված կողմի հետ իրականացված գործարքների մանրամասները հետևյալն են.

ա) *Վերջնական հսկողի հետ կատարված գործարքների մանրամասներ.*

Հազար ՀՀ դրամ	Մնացորդը առ 31.12.2022	2022թ.	Մնացորդը առ 31.12.2021	
Աշխատանքի վարձատրություն	-	(42,240)	42,240	-
Չօգտագործված արձակուրդայինի գծով պահուստ	(3,851)	-	(7)	(3,844)
Շահաբաժինների վճարում	5,000	(51,000)	28,000	28,000
Ծառայությունների մատուցում	-	(140)	140	-
Հազար ՀՀ դրամ	Մնացորդը առ 31.12.2021	2021թ.	Մնացորդը առ 31.12.2020	
Աշխատանքի վարձատրություն	-	(33,597)	33,597	-
Չօգտագործված արձակուրդայինի գծով պահուստ	(3,844)	-	(844)	(3,000)
Շահաբաժինների վճարում	28,000	(44,000)	50,000	22,000
Ծառայությունների մատուցում	-	(199)	199	-